

KØBENHAVNS KOMMUNES
GRØNNE REGNSKAB 2005

UDVALGTE DATA – KØBENHAVNS KOMMUNE 2005

Veldrevne virksomheder er økonomisk og miljømæssigt bæredygtige – og gode arbejdspladser. Københavns Kommune er en virksomhed, der hele tiden forfølger disse mål.

Nedenfor er samlet væsentlige tal om kommunens økonomi, miljø og medarbejdere. Tallene findes både i kommunens regnskab og grønt regnskab som led i den samlede afrapportering af resultaterne for 2005.

		2003	2004	2005
Bruttoomsætning ¹	Mio. kr.	41.757	43.607	39.904
Nettoudgifter ²	Mio. kr.	27.808	29.300	30.545
Skatter, udligning og finansposter	Mio. kr.	27.994	29.754	29.980
Årets resultat ³	Mio. kr.	186	454	565
Gæld, langfristet	Mio. kr.	7.633	7.203	2.877
Serviceudgifters andel af indtægter ⁴	Pct.	80	81	83
Administrationsandel ⁵	Pct.	10,7	10,8	10,7
Anlægsudgifter i pct. af bruttoomsætning	Pct.	5,5	6,0	4,3
Årets resultat, omkostningsbaseret regnskab ⁶	Mio. kr.	-	375	-452
Forbrug af vand	m ³ pr. m ²	0,62	0,61	0,59
Forbrug af el	kWh pr. m ²	50,5	50,5	49,2
Forbrug af varme ⁷	kWh pr. m ²	0,15	0,16	0,15
Antal medarbejdere ⁸	Antal	41.345	41.606	39.153
– Kvinder	Pct.	71	69	71
– Mænd	Pct.	29	31	29
Sygefravær ⁹	Dage	19,0	18,0	19,3
Personaleomsætning ¹⁰	Pct.	21	-	20
Medarbejdertilfredshed ¹¹	Pct.	77	-	77
Medarbejderudvikling ¹²	Pct.	49	-	55

Kilder: Regnskaber, Personalepolitiske regnskaber, der udarbejdes hvert andet år.

- 1: Bruttoomsætning er drifts-, anlægs- og lovbundne bruttoudgifter ekskl. udgifter med 100 pct. statsrefusion som f.eks. folkepension.
- 2: Nettoudgifter er drifts-, anlægs- og lovbundne nettoudgifter, dvs. bruttoomsætning fraregnet refusioner, brugerbetaling og andre indtægter.
- 3: Årets resultat er forskydningen i likvide aktiver i regnskabsåret før kursreguleringer mv.
- 4: Serviceudgifter er alle nettodriftsudgifter fraregnet overførsler og forsyningsvirksomheder. Indtægter er skatteindtægter, tilskud og udligning fratrukket tilskud til HUR.
- 5: Administrationsandel er nettodriftsudgifter på funktionerne 6.40, 6.41, 6.42, 6.50 og 6.51 divideret med nettodriftsudgifterne. Begge dele er korrigeret for HS og KE.
- 6: Resultat ifølge det omkostningsbaserede regnskab, der blev afrapporteret første gang i 2004.
- 7: Varmeforbruget er graddage-korrigeret, så man kan sammenligne forbruget år for år.
- 8: Opgjort som fuldtidsstillinger.
- 9: Sygefraværet er opgjort efter definitionen i 6-by-samarbejdet og er baseret på månedslønnede.
- 10: Ekstern afgang målt i februar 2004 (2003) i pct. af ansatte i februar 2003 (2002).
- 11: Andelen af medarbejdere, der er tilfredse eller meget tilfredse med at være ansat på deres nuværende arbejdsplads. Tallet opgøres hvert andet år.
- 12: Andelen af medarbejdere, der har haft en medarbejderudviklingssamtale inden for det seneste år.

INDHOLD

4

OVERBORGMESTERENS FORORD

LEDELSENS BERETNING

5

ÅRETS RESULTAT 2005

6

BERETNING

15

TEKNIK- OG MILJØBORGMESTERENS KOMMENTAR

OPFØLGNING PÅ ÅRETS REGNSKAB

16

BORGERREPRÆSENTATIONENS OPFØLGNING
PÅ KØBENHAVNS KOMMUNES GRØNNE REGNSKAB 2005

3

DEN GRØNNE STATISTIK

18

EL, VAND OG VARME

20

ØKOLOGI

21

AFFALD OG INDKØB

22

MILJØLEDELSE

24

MILJØVURDERING AF POLITISKE INDSTILLINGER

26

SÅDAN ER DATA OPGJORT

DER FINDES TO GRØNNE REGNSKABER

Københavns Kommune udgiver to grønne regnskaber. Denne publikation »Københavns Kommunes grønne regnskab 2005« gør status over miljøarbejdet i virksomheden Københavns Kommune. Det er her du bl.a. kan læse om ressourceforbrug, økologi og miljøledelse i kommunens forvaltninger, institutioner og virksomheder. »Københavnernes grønne regnskab« gør status over miljøtilstanden i byen København. Her kan du bl.a. læse om borgere og virksomheders forbrug af el, vand og varme, om trafikken, affald, vandkvalitet og bynatur.

HANDLING BAG ORDENE

Københavns Kommune har som en af landets største virksomheder et ansvar for at drive kommunen bæredygtigt både økonomisk og miljømæssigt. Det kræver, at vi skærper fokus på kommunens miljøbelastning, og at vi alle handler på baggrund af resultaterne på miljøområdet. Det er en prioritering, der udspringer af et generelt ønske om at give byens borgere bedre forhold. Men det er også en prioritering, som er til fordel for kommunens økonomi og miljøet.

Regnskabet dokumenterer, hvor langt vi er i processen med at skabe en mere bæredygtig kommune. Indikatorerne i regnskabet relaterer sig til de politisk fastsatte mål. Det grønne regnskab er et redskab, der skal medvirke til at skabe handling. Det kræver, at dataene i regnskabet er valide og kan forklares. Vi skal blive bedre til at dokumentere resultaterne på miljøområdet, fordi det skaber grundlaget for, hvor kommunen skal lægge sin indsats i fremtiden.

Handling er væsentligt, fordi kommunen i fremtiden har nogle udfordringer

omkring miljøarbejdet, der skal løftes, hvis kommunen skal drives miljømæssigt forsvarligt. Det gælder specielt inden for energiforbrug, miljøledelse og miljømæssigt byggeri. Vi skal tage udfordringerne op, så vi kan blive en mere bæredygtig virksomhed. Det er derfor vigtigt, at vi i de kommende år udviser vilje og handlekraft for at mindske kommunens miljømæssige belastning. Det er vigtigt, at vi alle i kommunen gør en målrettet indsats for at nå målene. Det kræver, at der er politisk ejerskab og ansvar for de mål, der er besluttet, og at vi følger op på, om målene nås.

Det er vigtigt med handling bag ordene.

Overborgmester
Ritt Bjerregaard

ÅRETS RESULTAT 2005

Økonomiforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen vil med Københavns Kommunes grønne regnskab gerne vise, hvordan det går med at nå de miljømål, som Borgerrepræsentationen har besluttet.

STATUS 2005:

Vurdering baseret på udviklingen fra 2004-2005

NÅR VI MÅLET:

Vurdering af, om de besluttede kommunale virkemidler er tilstrækkelige til at nå de aktuelle mål

MÅL	2003	2004	2005	STATUS 2005	NÅR VI MÅLET	BEMÆRKNINGER
Samlet økologiprocent for kommunen som helhed	-	10	36			For første gang er der en samlet økologiprocent for alle kommunens køkkener og kantiner. Der er dog kun finansiering til udgangen af 2006, og der skal arbejdes målrettet, hvis målet skal nås inden 2008.
Antal institutioner, der er omlagt ud af institutioner i alt	x ud af 1.200	277 ud af 1.200	303 ud af 1.200			Der blev omlagt 20 institutioner og etableret 6 skoleboder. Der er dog kun til finansiering til udgangen af 2006, og der skal arbejdes målrettet, hvis målet skal nås inden 2008.
Antal institutioner, der har indført miljøledelse ud af institutioner i alt	4 ud af 1.200	25 ud af 1.200	46 ud af 1.200			23 nye institutioner mv. fik indført miljøledelse i 2005. Hvis ikke der arbejdes målrettet, er det ikke sikkert, målet nås.
Procentdel af kommunens ansatte, der er omfattet af miljøledelse	-	-	Under 10 pct.			Under 10 pct. af de ansatte er omfattet af miljøledelse. Hvis ikke der arbejdes målrettet, er det ikke sikkert, målet nås.
Elforbrug (GWh)	116	114	112			Elforbruget faldt 2 pct. fra 2004 til 2005. Siden 2002 er elforbruget faldet med 6 pct. Der er mange uforklarlige udviklinger, og der er derfor fortsat brug for fokus på området.
Varmeforbrug (GWh)	321	338	319			Varmeforbruget faldt 6 pct. fra 2004 til 2005. Siden 2002 er forbruget faldet med 2 pct. Der er mange uforklarlige udviklinger, og der er derfor fortsat brug for fokus på området.
Vandforbrug (mio. liter)	1.410	1.380	1.330			Vandforbruget er faldet.
CO ₂ -bidrag pr. medarbejder tons pr. ansat	2,5	2,5	2,6	-	-	
Procentdel af kommunens leverandører, der er miljøcertificeret eller lever op til tilsvarende kriterier	-	40 pct.	40 pct.			Der er ikke kommet flere leverandører, der har miljøledelse. Der er behov for en øget indsats på dette område, hvis målet skal nås.
Antal indkøbsaftaler, hvor det er muligt at købe miljømærkede produkter	-	13	16			I halvdelen af de indgåede aftaler i 2005 er der mulighed for at vælge miljømærkede produkter.

BEHOV FOR FORTSAT FOKUS

Det grønne regnskab for virksomheden Københavns Kommune er et vigtigt redskab i kommunens miljøarbejde. Det er her, vi måler vores indsats og får overblik over, hvor det går godt, og hvor der er grund til at tage hårdere fat.

2005 blev igen et blandet år for miljøarbejdet i virksomheden Københavns Kommune med både fremgang og stilstand. For første gang i mange år er kommunens samlede energi- og vandforbrug faldet i 2005. Men om Agenda 21-planens mål om at reducere energiforbruget med 5 pct. i perioden 2002-2006 nås er usikkert. Mange forvaltninger har vanskeligt ved at forklare, hvorfor deres forbrug ser ud, som det gør. Isoleret set er der mange gode resultater, men kommunens miljøarbejde står over for to store udfordringer de kommende år. Generelt skal forvaltningerne skærpe fokus for at nå Agenda 21-planens mål, og de skal blive bedre til at forklare udviklingen i deres fastsatte mål. Der skal arbejdes målrettet, for at kommunen når de fastsatte mål for miljøcertificering og økologi inden udgangen af 2008. Under 10 pct. af kommunens ansatte er omfattet af et miljøledelsessystem, og 900 institutioner mangler stadig at omlægge til økologi.

Generelt for alle forvaltninger er, at de skal blive bedre til at forklare udviklingen i regnskabs resultater. Der er for mange uforklarlige udviklinger. Hvis vi skal skabe troværdighed omkring miljøarbejdet i virksomheden Københavns Kommune er det vigtigt, at vi kan forklare vores resultater.

HALVEJS I MÅL MED ØKOLOGI

Arbejdet med at omlægge kommunens køkkener og kantiner til økologi fortsatte i 2005. I 2005 var indsatsen koncentreret om plejehjem og døgninstitutioner. 15 døgninstitutioner og fem plejehjem gik over til økologisk kost. Personale fra yderligere tre plejehjem deltog i kurser,

men omlagde ikke deres køkkener, da de skulle renoveres. Der er etableret seks nye økologiske skoleboder i 2005. Det betyder, at 49 ud af 63 skoler nu er omfattet af projektet om økologisk skolemad, som giver børn mulighed for at købe et sundt og overvejende økologisk måltid på skolen. Undervisere i hjemkundskab skal fremover inddrage økologi i undervisningen. 188 hjemkundskabslærere skal derfor på kursus i økologiske principper. Der har ikke været midler til at omlægge daginstitutioner i 2005. I 2005 startede et pilotprojekt på tre af byens 25 idrætsanlæg.

Udover omlægning af nye køkkener har der været afholdt forskellige aktiviteter for at fastholde fokus på økologi i de køkkener, der allerede er omlagt. F.eks. blev der afholdt en Økologisk Minimesse, hvor personale i kommunens køkkener fik lejlighed til at møde de leverandører, der er indgået indkøbsaftale med.

Den samlede økologiprocent i kommunens køkkener er for første gang opgjort i 2005. Opgørelsen viser, at den samlede økologiprocent er på 36 pct. Det betyder, at vi er halvvejs i forhold til målet om, at 75 pct. af maden i kommunens køkkener og kantiner skal være økologisk inden udgangen af 2008. Ser man på antallet af køkkener, er 303 køkkener og kantiner ud af 1.200 institutioner nu omlagt til økologi. 312 daginstitutioner, 39 kantiner, 47 døgninstitutioner, 30 plejehjem og produktionskøkkener, 190 fritidshjem og klubber samt 25 idrætsanlæg mangler stadig at gå over til økologi. 15 skoler mangler at få etableret en skolebod.

For at nå målet for økologi er der flere udfordringer, der skal håndteres. Både i budgetterne og køkkenerne. Økologiprojektet er finansieret til og med 2006. I 2006 er det planlagt at omlægge 119 køkkener. Hvis der ikke afsættes midler på kommunens budget for 2007-2008,

skal der tages stilling til, hvordan omlægningen så skal ske.

På køkkensiden møder forvaltningerne forskellige udfordringer, når det gælder økologi. Den nye Børne- og Ungdomsforvaltning har overtaget over 500 institutioner med køkkener fra Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen i forbindelse med forvaltningsreformen. Allerede nu er 1/3 af daginstitutionerne omlagt. En daginstitution er forholdsvis nem at omlægge til økologi, da den serverer få måltider.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, som har store produktionskøkkener, står over for en langt større udfordring. Mange køkkener er bygget til at modtage industrielt fremstillede varer, så det f.eks. ikke er muligt at skrælle rodfrugter i køkkenerne. Desuden kan plejehjemmene ikke spare penge til økologiske varer ved at skære ned på kødportionerne, da de ældre i forvejen får for lidt protein. Nødvendige specialprodukter til småtspisende m.v. findes ikke økologisk og er en stor post på kostbudgetterne. Samlet set er der derfor en række økonomiske, organisatoriske og ikke mindst ernæringsmæssige forhold, der vanskeliggør

gør omlægning til økologi på plejehjem i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

Idrætsanlæggene i Kultur- og Fritidsforvaltningen har også en stor udfordring, når det gælder målet for økologi. Udfordringen her er først og fremmest, at ressourcerne i cafeterierne er begrænsede med hensyn til både udstyr og personale. På mange idrætsanlæg varetages tilberedning og salg af pølser, pomfritter, toast og slik af frivillige fra en eller flere klubber. På idrætsanlæggene er en mulig vej at udvikle et nyt koncept baseret på sunde økologiske råvarer, som er nemme at tilberede og opbevare. Omlægningen kræver desuden opbakning fra brugerne og brugerbestyrelser. Endelig er der idrætsanlæg, hvor køkkenerne er udliciteret til private forpagtere eller kommunale køkkener, som alle er afhængige af en stabil indtægt. I disse køkkener kan man som en del af udliciteringen overveje at stille krav om brug af økologiske råvarer, ligesom der må stilles krav om, at køkkenpersonalet modtager hjælp i form af uddannelse og rådgivning i økologisk kantinedrift.

MÅL FOR ØKOLOGI

75 pct. af den mad, som serveres i kommunens køkkener og kantiner, skal være økologisk inden udgangen af 2008 (Københavns Agenda 21 – 2004-2007 – BR 11/05).

MÅL FOR MILJØLEDELSE

Alle forvaltninger i Københavns Kommune skal være miljøcertificeret inden udgangen af 2008 (Københavns Agenda 21 – 2004-2007 – BR 11/05).

FÅ KOM I GANG MED MILJØLEDELSE I 2005

Arbejdet med miljøledelse blev sat på vågeblus i 2005. Årsagerne var usikkerhed om finansiering af indsatsen og ændringer i forvaltningsstrukturen. Der var få institutioner, der gik i gang med miljøledelse i 2005: 19 lokalbiblioteker, Københavns Ejendomme og Københavns Brandvæsen. Indtil nu er 46 af kommunens 1.200 institutioner og enheder miljøcertificeret. 23 nye institutioner blev miljøcertificeret i 2005: 14 fritidshjem og klubber, Rengøringservice og Kultur- og Fritidsforvaltningens administrative funktioner (Centraladministrationen), Kommune Teknik København, København Brandvæsen, Københavns Energi og Miljø- og Forsyningsforvaltningens sekretariat.

Samlet set er under 10 pct. af kommunens 40.000 ansatte omfattet af et miljøledelsessystem ved udgangen af 2005. Der er altså lang vej til målet om, at alle kommunale institutioner skal være miljøcertificeret inden udgangen af 2008.

Når det gælder organisering og finansiering af arbejdet med miljøledelse,

tegner fremtiden dog noget lysere. I april 2005 vedtog Borgerrepræsentationen nemlig, at hver forvaltning fremover får midler til at ansætte en ressourceperson, som skal koordinere og gennemføre miljøcertificeringen af forvaltningens institutioner. Herudover har alle forvaltninger opstillet grønne budgetmål for miljøledelse for 2006.

Nogle forvaltninger har længere vej til målet end andre. Kultur- og Fritidsforvaltningen, den nye Børne- og Ungdomsforvaltning og den nye Teknik- og Miljøforvaltning har lavet en plan for indførelse af miljøledelse inden udgangen af 2008. Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har endnu ikke lavet en plan for miljøledelse i deres institutioner. Begge forvaltninger har derfor et stort arbejde foran sig, da ingen af deres 8.000 ansatte på nuværende tidspunkt er omfattet af miljøledelse. Socialforvaltningen har i 2006 ansat en ressourceperson, og forvaltningen har besluttet at nedsætte en miljøgruppe, som er ansvarlig for at indføre miljøledelse i forvaltningen. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Økonomiforvaltningen har endnu ingen plan for arbejdet med

miljøledelse. Begge forvaltninger har dog i slutningen af 2005 givet til kende, at de forventer at indfri målet inden for den fastsatte tidsramme. I Sundheds- og Omsorgsforvaltningen er under 30 af forvaltningens knap 9.000 ansatte i dag omfattet af et miljøledelsessystem.

EL, VARME- OG VANDFORBRUG FALDER

Københavns Kommune har som mål at reducere det samlede el- og varmekonsum med 5 pct. fra 2002-2006. Der er ikke udarbejdet nogen fælles plan for, hvordan målet skal nås. Arbejdet med el og varmebesparelser ligger i stedet i hver enkelt forvaltning.

2005 blev året, hvor kommunens samlede el- og varmekonsum faldt for første gang i mange år. Kommunens elforbrug var i 2005 på 112 GWh, hvilket er et fald på knap 2 pct. i forhold til 2004. Siden 2002 er elforbruget faldet med 6 pct. Det betyder, at Agenda 21-planens mål om at reducere elforbruget med 5 pct. i perioden 2002-2006 er nået, hvis det nuværende forbrug fastholdes. Økonomisk betyder faldet i elforbruget fra 2004 til 2005, at kommunen har sparet 3,5 mio. kr. på elregningen.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Miljø- og Forsyningsforvaltningen har sparet mest på strømmen. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen blev i

MÅL FOR ENERGI OG VAND

Inden 2007 skal kommunens energiforbrug reduceres med 5 pct. i forhold til forbruget i 2002 (Københavns Agenda 21 – 2004-2007 – BR 11/05).

Vandforbruget i forvaltninger og institutioner skal reduceres fra 11 liter pr. indbygger pr. døgn i 2001 til 9 liter i 2005 og 8 liter i 2010 (Københavns Agenda 21 – 2004-2007 – BR 11/05).

2004 pålagt at spare 2,9 mio. kr. på el og varme. Resultatet af besparelserne ses nu tydeligt i form af et fald i forvaltningens elforbrug i 2005. Miljø- og Forsyningsforvaltningen kan ikke umiddelbart forklare faldet i elforbruget, da der både er bygninger, hvor forbruget er faldet og steget. I Økonomiforvaltningen og Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen er elforbruget svagt stigende. Stigningen er så lille, at den kan forklares med usikkerhed om data.

Det samlede varmemeforbrug i kommunens institutioner var i 2005 på 319 GWh, hvilket er et fald på knap 6 pct. i forhold til 2004. Set i forhold til 2002 er varmemeforbruget faldet 3 pct. Der er derfor fortsat behov for fokus på varmemeforbruget i kommunens institutioner, hvis målet om 5 pct. reduktion i perioden 2002-2006 skal nås. Økonomisk betyder faldet i varmemeforbruget, at kommunen har sparet 10 mio. kr. på varmeregningen. Alle forvaltninger undtagen Økonomiforvaltningen har brugt mindre varme. Sundheds- og Omsorgsforvaltningens varmebesparelse kan tilskrives sparekravet fra 2004, men der kan også være andre årsager. Ingen af de andre forvaltninger kan give entydige forklaringer på, hvorfor de har brugt mindre varme i 2005. Heller ikke Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen kan give en entydig forklaring på varme- og elbesparelserne. Forvaltningen har dog gennem mange år haft fokus på energiforbruget, f.eks. gennem energistyring, opsætning af EnergyGuards og decentrale energibudgetter.

Det er flot, at el- og varmemeforbruget i kommunens institutioner er faldet i 2005. Mange forvaltninger har vanskeligt ved at forklare, hvorfor deres forbrug ser ud, som det gør. Der er mange uforklarlige udviklinger. I mange forvaltninger følges der ikke løbende med i udviklingen af energiforbruget. Det er derfor vigtigt, at der fortsat er

fokus på energiforbruget, og at det undersøges, om kommunens institutioner har de værktøjer, der skal til for at følge forbruget.

1. januar 2006 overtog Københavns Ejendomme driften af kommunens bygninger. De skal fremover drive kommunens bygninger og vil derfor spille en væsentlig rolle i at reducere kommunens forbrug af el og varme yderligere.

Vandforbruget var i 2005 på 1.330 mio. liter, hvilket svarer til 7,2 liter pr. indbygger pr. døgn. Vandforbruget falder altså fortsat, og målet i Agenda 21-planen om 8 liter pr. døgn pr. indbygger i 2010 er nået. I kroner og ører betyder faldet, at vi har sparet 1,5 mio. kroner i 2005 på vandregningen. Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen, Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen står for de største fald i vandforbruget. Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen har ikke nogen specifik forklaring på faldet i vandforbruget, men forvaltningen har igennem mange år haft fokus på ressourceforbruget, f.eks. gennem energistyring, opsætning af EnergyGuards og decentrale budgetter. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen har ingen forklaring på deres faldende vandforbrug.

Som for energiforbruget er der derfor behov for fortsat fokus på vandforbruget, da der er for mange uforklarlige udviklinger.

SORTERING AF AFFALD HALTER

Københavns Kommune kræver, at affald skal sorteres i en række fraktioner, f.eks. glas, papir, pap og elektronik. Kravet gælder selvfølgelig også affald fra kommunens egne institutioner. Heller ikke i år kan det grønne regnskab dokumentere, om kommunens institutioner lever op til kravene om sortering og genanvendelse. Det er ikke godt nok, og det vil der derfor blive rettet op på. Da der blev

fulgt op på Agenda 21-planen, svarede de fleste forvaltninger, at de ikke ved, om deres institutioner kildesorterer. Forvaltningerne vurderer, at der er indført fuld kildesortering i de institutioner, der er miljøcertificeret. Miljøkontrollen vil bruge erfaringerne fra indsamling af data om økologi til at indsamle dokumentation om kildesorteringen således, at det grønne regnskab for 2006 kan indeholde oplysninger om graden af genanvendelse i de enkelte forvaltninger.

Som noget nyt bringer regnskabet i år oplysninger om papir- og papaffald fra dele af den kommunale administration i 2004, blandt andet Rådhuset. Tallene viser, at de valgte administrative enheder i 2004 producerede mellem 20 og 260 kg papir- og papaffald pr. ansat. Dermed svarer mængden af papir- og papaffald pr. ansat til en bunke almindeligt genbrugspapir (A4) på mellem 40 cm og 5,20 meter. Forskellen i indsamlingen af papir- og papaffald kan skyldes forskelle

i arbejdsgange og opgaver. Konsekvens i affaldssorteringen kan også spille ind. Det er imidlertid vigtigt, at de kommunale virksomheder frasorterer deres papir og pap, så det kan genbruges. Set i den store sammenhæng vil det allerbedste for miljøet dog være, at forbruget af papir og pap samtidig blev nedbragt på de kommunale institutioner.

Ifølge Affaldsplan 2008 skal alle forvaltninger bidrage til en plan, der skal sikre, at de kommunale institutioner kildesorterer glas og papir fra det øvrige affald. Planen skal indeholde mål for øget genanvendelse af affald fra kommunens institutioner. Miljøkontrollen vil tage initiativ til, at planen udarbejdes i løbet af 2006. Desuden vil Miljøkontrollen gennemføre oplysnings- og tilsynskampanjer, der skal sikre, at de ansvarlige på de kommunale institutioner kender reglerne for kildesortering af affald og ved, hvad der skal gøres for at nå målene.

MÅL OG KRAV FOR AFFALD

Alle kommunens institutioner skal sortere alt papir, pap og karton fra til genanvendelse. Dette krav gælder uanset mængden af papir-, pap- og kartonaffald (Regulativ for Erhvervsaffald).

Grønt regnskab skal gøre rede for udvikling i genanvendelse af affald (Dogme 2000 BR262/01).

I 2006 udarbejdes, i samarbejde med kommunens syv forvaltninger, et forslag til plan, der skal sikre, at alle kommunale institutioner kildesorterer glas og papir fra det øvrige affald ud over kravene i de gældende regler. Planen vil indeholde mål for øget genanvendelse af affald fra kommunens institutioner (Affaldsplan 2008 – BR157/05).

MÅL FOR GRØNNE INDKØB

Der skal være udformet en miljømæssig bæredygtig indkøbspolitik (Dogme 2000 – BR 262/01).

Kommunen vil øge andelen af leverandører, der er EMAS-registreret eller lever op til kriterierne for certificering efter ISO 14001 til 80 pct. i 2007 (Københavns Agenda 21 – 2004-2007 BR 11/05).

Kommunen vil vægte miljø- og arbejdsmiljøspørgsmål mindst 20 pct. som udgangspunkt, når tilbud vurderes (Københavns Agenda 21 – 2004-2007 BR 11/05).

Fra 2007 vil kommunen ikke købe produkter, der indeholder pvc, klorerede opløsningsmidler samt stoffer, der står på Miljøstyrelsens liste over uønskede stoffer. (Københavns Agenda 21 – 2004-2007 BR 11/05).

Ved indkøb af elektriske produkter vil kommunen stille samme krav til produkternes energiforbrug som Elsparefondens A-klub (Københavns Agenda 21 – 2004-2007 BR 11/05).

Kommunen vil efterspørge miljømærkede produkter (Københavns Agenda 21 – 2004-2007 BR 11/05).

EN MINDRE DEL AF KOMMUNENS INDKØB ER GRØNNE

Kommunen køber hvert år varer og tjenesteydelser for 3 mia. kr. Forvaltninger og institutioner køber selv ind for 2 mia. gennem egne indkøb og udbud. Der findes ingen opgørelser af, hvor stor en del af disse indkøb der tager hensyn til miljøet.

Den centrale indkøbsfunktion skønner, at 1 mia. af kommunens indkøb er egnet til at lave fælles indkøbsaftaler. De fælles indkøbsaftaler tager hensyn til miljøet. Hvis alle indkøbere i kommunens forvaltninger og institutioner bruger de fælles indkøbsaftaler, kan kommunens samlede indkøb drejes i en mere miljørigtig retning. I 2005 er 500 mio. kr. dækket af fælles indkøbsaftaler. Anvendelsesgraden af de fælles aftaler var i 2005 på 71 pct. dvs. 355 mio. kr. blev købt via en fælles indkøbsaftale. Det er en forbedring på 11 procentpoint i forhold til 2004. Flere indkøbere bruger altså de fælles aftaler, men udfordringen er, at forvaltningerne generelt skærper

deres fokus på at bruge de fælles indkøbsaftaler.

I slutningen af 2005 var der indgået 32 fælles indkøbsaftaler. I 16 af de nye aftaler i 2005 kan der vælges miljømærkede produkter. Det er en forbedring på 16 pct. i forhold til 2004. Anvendelsesgraden på de aftaler, hvor der er miljømærkede produkter, er på 90 pct., hvilket er en markant forbedring i forhold til sidste år. Der er ikke de store forskelle i de enkelte forvaltningers indkøb af miljømærkede produkter. Kommunens indkøbere køber derfor miljømærkede produkter, når det er en mulighed.

En foreløbig opgørelse for 2005 viser, at 40 pct. af kommunens leverandører er miljøcertificerede. Det er samme procentdel som i 2004. Skal vi nå målet om 80 pct. miljøcertificerede leverandører i 2008, er der behov for en øget indsats på dette område. Indkøbsfunktionen skal derfor igangsætte en målrettet indsats for at øge antallet af miljøcertificerede leverandører inden udgangen af 2008, hvis Agenda 21-planens mål skal nås.

SKÆRPET FOKUS PÅ MILJØRIGTIG PROJEKTERING

Siden 1998 har kommunen haft retningslinjer for miljøorienteret byfornyelse. Retningslinjerne gælder for alt kommunalt byggeri, herunder større ombygninger og anlægsarbejder, samt byggeri der støttes af kommunen, f.eks. alment byggeri. Brugen af retningslinjerne blev evalueret i 2004. Evalueringen viste, at minimumskraverne følges i alt kommunalt byggeri. Det er meget ressourcekrævende at opgøre anvendelsen af retningslinjerne hvert år, hvorfor regnskabet ikke indeholder nye tal for 2005. Status for Agenda 21-planen vurderer, at målet, om at kommunen skal efterleve miljømæssigt bæredygtige retningslinjer inden for bygge- og anlægsområdet, er opfyldt. Men det vurderes også, at der stadig er behov for fokus på området, særligt vedrørende totaløkonomiske konsekvenser.

I 2005 blev retningslinjerne revideret og videreudviklet i et nyt sæt retningslinjer: "Miljø i byggeri og anlæg". De nye retningslinjer er baseret på miljømål og giver øget frihed i valg af løsninger. Krav om miljørigtig projektering er et

andet vigtigt, nyt element i retningslinjerne. Med miljørigtig projektering kan de miljømæssige konsekvenser af et byggeri belyses og miljømålene dokumenteres. Københavns Kommune har udviklet et digitalt værktøj til miljørigtig projektering – KKplanner – der tager udgangspunkt i kommunens miljømål og retningslinjer. Værktøjet er samtidig tilpasset kommunens bygge- og anlægsaktiviteter.

Kommunen kan stille krav til sig selv men kan kun opfordre private bygherrer til at følge de ny retningslinjer. Teknik- og Miljøforvaltningen vil fremover styrke bygherrerådgivningen for at fremme miljø- og energirigtig projektering blandt private bygherrer. I 2005 og 2006 er der sat et projekt i gang, som skal opbygge kompetencer hos de kommunale medarbejdere, der arbejder med byggeri. Derudover vil Teknik- og Miljøforvaltningen tage initiativ til, at der udvikles nye redskaber og metoder til at informere og rådgive private bygherrer om miljøorienteret byggeri. Københavns Ejendomme kommer også til at spille en væsentlig rolle i forhold til miljørigtig byggeri.

MÅL FOR BYGGERI

Kommunen skal efterleve miljømæssigt bæredygtige retningslinjer inden for bygge- og anlægsområdet (Dogme 2000 BR 262/01).

Inden udgangen af 2005 anvendes miljørigtig projektering til alt kommunalt og støttet byggeri samt anlægsarbejde (Københavns Agenda 21 – 2004-2007 BR 11/05).

FREMDRIFT I MILJØVURDERING AF INDSTILLINGER

Fra 2005 skal alle indstillinger til de stående udvalg, Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen miljøvurderes efter en ny metode. Den nye metode blev vedtaget af Borgerrepræsentationen i 2004. Formålet med miljøvurderingen af indstillinger er at give politikerne en faglig vurdering og et hurtigt overblik over, om den aktuelle indstilling vil påvirke kommunens miljømål positivt, negativt eller neutralt. Den nye metode er baseret på, at alle forvaltninger laver positivlister over sagsområder, som kan forventes at påvirke kommunens miljømål i den ene eller anden retning.

Opgørelser for 1. og 2. kvartal i 2005 viste, at det gik meget trægt med at bruge den nye metode i forvaltningerne. De seneste opgørelser fra 3. og 4. kvartal 2005 viser dog tegn på, at forvaltningerne har taget den nye metode til sig. Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen er længst fremme med at bruge den nye metode. Bygge- og Teknikforvaltningen er den forvaltning, som har flest sager på positivlisten. Det drejer sig ofte om store komplicerede sager som lokalplaner og byggesager.

Implementeringen af den nye metode i alle enheder i forvaltningen har været en stor udfordring, men opgørelsen for sidste kvartal viser, at den nye metode begynder at slå igennem i sagsbehandlingen. Alt nyt tager tid, og det kræver en målrettet indsats, før den nye metode bliver en naturlig del af sagsbehandlingen for alle i forvaltningerne. Derfor er der fortsat brug for fokus på den nye metode i alle forvaltninger. Den nye forvaltningsstruktur betyder også, at der skal udarbejdes nye positivlister. Miljøkontrollen vil hjælpe med dette arbejde.

MÅL FOR MILJØVURDERING AF INDSTILLINGER

Fra 2005 skal kommunens forvaltninger miljøvurdere alle indstillinger, som giver en væsentlig påvirkning af miljøet (Københavns Agenda 21 2004-2007 BR 11/05).

MILJØARBEJDET SKAL PRIORITERES

Byen skal afleveres til de kommende generationer i en bedre miljøtilstand, end da vi selv overtog den. Det er Københavns Kommunes vision med sin miljøpolitik. Det forpligtiger at være en af kommunens største virksomheder. Vi har i kraft af vores størrelse mulighed for at gøre en forskel ved at påvirke kommunens ansatte og ved at vise over for omverdenen, at det er muligt at gøre en forskel. Undersøgelser af borgernes holdning til miljø har flere gange vist, at borgerne forventer, at virksomheden Københavns Kommune går foran og viser, at vi er vores ansvar bevidst, så vi kan inspirere andre til også at handle miljøbevidst.

I Københavns Kommunes Grønne Regnskab følger vi op på, om vi nu også gør det, vi siger, vi vil gøre. 2005 blev et blandet år for miljøarbejdet. For de to prioriterede indsatsområder om indførelse af økologi og miljøledelse bød 2005 på fremdrift – men der var tale om små skridt.

I 2005 kom Københavns Kommune et skridt nærmere målet om 75 pct. økologi i alle kommunens ca. 1.000 køkkener og kantiner. Der er nu projekter i gang inden for dag- og døgninstitutioner, kantiner, plejehjem, skoler og idrætsanlæg.

Når Københavns Kommune har besluttet at gå foran ved at indføre det sæsonbestemte økologiske køkken i sine institutioner, sker det først og fremmest

for at gøre København til en mere bæredygtig by. Erfaringerne fra omlægning af de første institutioner viser, at når vi indfører økologi, bliver arbejdslivet beriget med positive sidegevinster i form af bedre ernæring, et kulinarisk løft til maden, et personale med god efteruddannelse i økologisk kost og et veludbygget netværk på tværs af institutionerne. Det er vigtigt, at de mange gode erfaringer bringes videre til de institutioner, der inden 2008 skal være omlagt til økologi.

Arbejdet med miljøledelse blev sat på vågeblus i 2005. Årsagen var usikkerhed om finansieringen. Den er nu på plads – så nu skal alle forvaltninger trække i arbejdstøjet. Som opfølgning på dette års regnskab har jeg derfor bedt Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Socialforvaltningen fortælle deres respektive udvalg, hvordan de vil sikre, at alle deres ansatte bliver omfattet af et miljøledelsessystem inden udgangen af 2008.

Som ansvarlige politikere skal vi nemlig sætte retning på miljøarbejdet i København, men vi er også forpligtiget til at handle, når vi er i tvivl om, hvorvidt målene nås med den nuværende indsats.

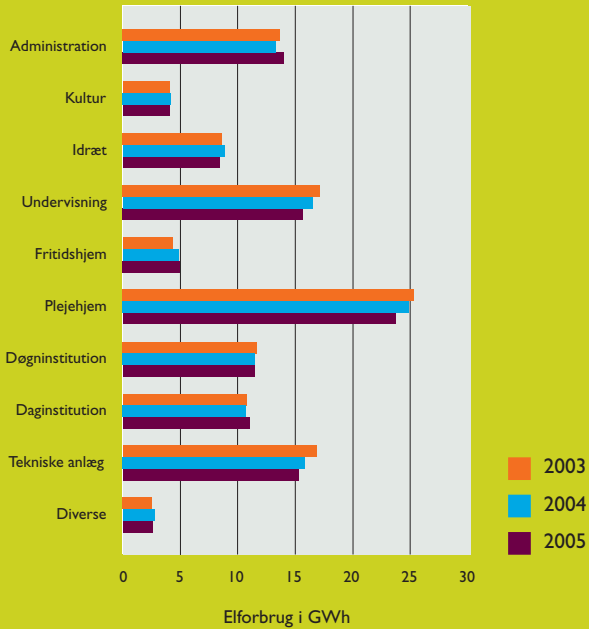
Teknik- og Miljøborgmester
Klaus Bondam

BR'S OPFØLGNING PÅ KØBENHAVNS KOMMUNES
GRØNNE REGNSKAB 2005

EL

ELFORBRUG I SERVICEOMRÅDERNE, 2003-2005

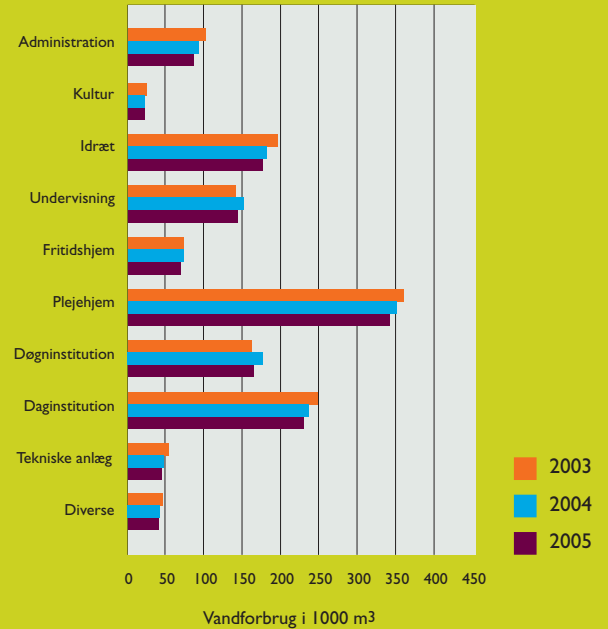

Elforbruget falder

I 2005 var det samlede elforbrug 112 GWh. Det betyder, at der er sket et stadigt fald i forhold til 2004 og 2003, hvor elforbruget lå på hhv. 114 og 116 GWh.

VAND

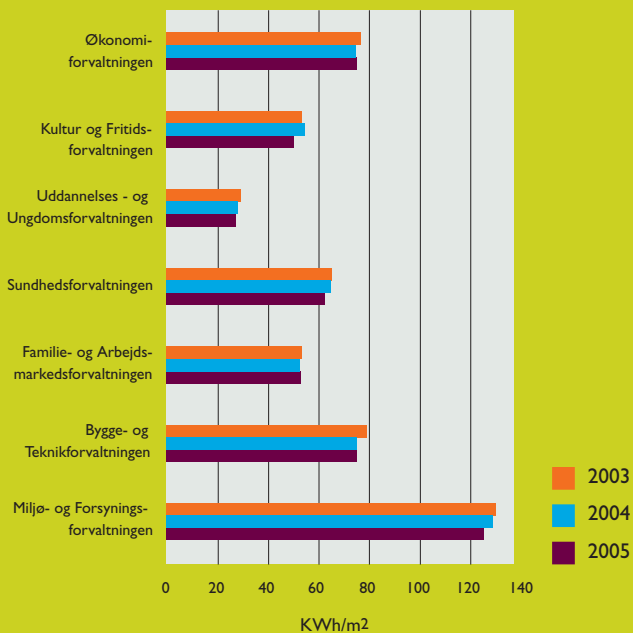
VANDFORBRUG I SERVICEOMRÅDERNE, 2003-2005

Vandforbruget falder

Det samlede vandforbrug i 2005 var på ca. 1.330 mio. m³. Det betyder, at der er sket et stadigt fald i vandforbruget i forhold til 2004 og 2003, hvor vandforbruget lå på hhv. 1.380 og 1.410 mio. m³.

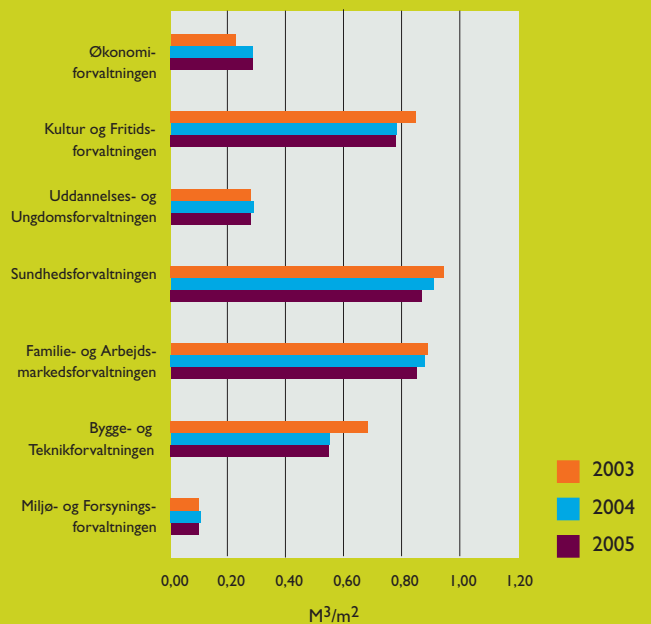
ELFORBRUG I FORVALTNINGERNE, 2003-2005

2 pct. mindre el pr. m²

Det samlede elforbrug i 2005 var på 49 kWh/m². Elforbruget pr. m² er faldet med ca. 2 pct. i forhold til forbruget pr. m² i 2004.

VANDFORBRUG I FORVALTNINGERNE, 2003-2005

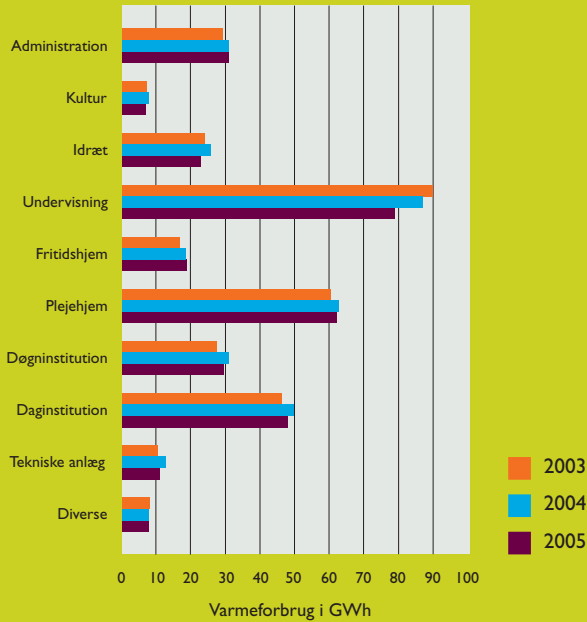
3,5 pct. mindre vand pr. m²

Det samlede vandforbrug i 2005 var på 0,59 m³/m². Det svarer til et fald på ca. 3,5 pct. i forhold til forbruget pr. m² i 2004.

VARME

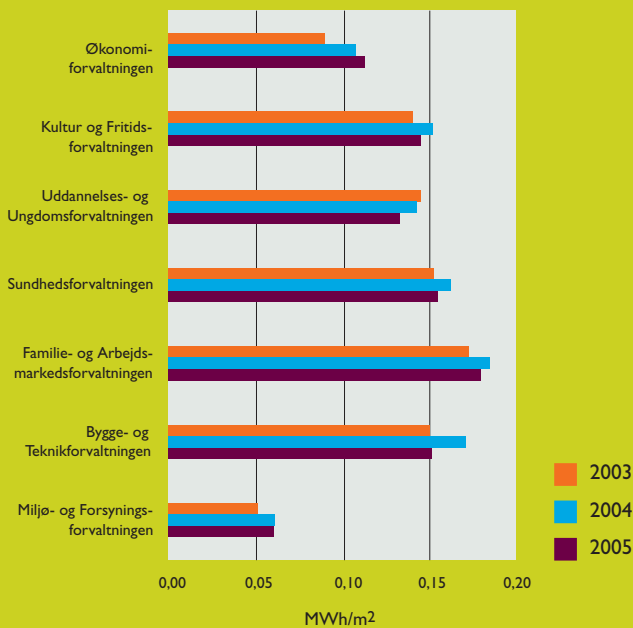
VARMEFORBRUG I SERVICEOMRÅDERNE, 2003-2005

Varmeforbruget falder

Det samlede varmeforbrug i 2005 var på 319 GWh. Det er noget lavere end i 2004, hvor forbruget lå på 338 GWh, og en anelse lavere end i 2003, hvor forbruget lå på 321 GWh.

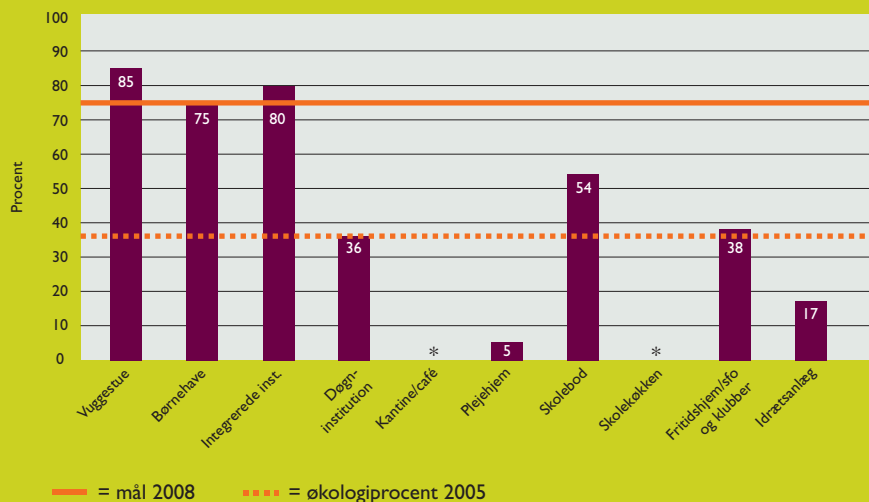
VARMEFORBRUG I FORVALTNINGERNE, 2003-2005

5 pct. mindre varme pr. m²

Det samlede varmeforbrug i 2005 var på 0,15 MWh/m². Varmeforbruget er faldet med ca. 5 pct. i forhold til forbruget pr. m² i 2004.

ØKOLOGIPROCENTER FORDELT PÅ INSTITUTIONSTYPE 2005

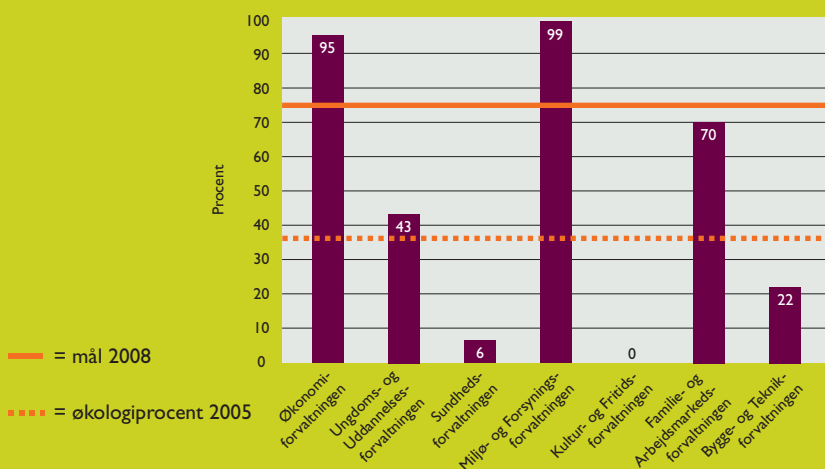

Døgninstitutioner i front

Anvendelsen af økologiske varer varierer meget, når der ses på de 10 forskellige institutionstyper, der har egen madproduktion. Døgninstitutionerne ligger rigtig flot, hvorimod plejehjemmene halter noget efter. Døgninstitutioner har dog ikke så meget madproduktion, da de oftest kun serverer mad nogle få dage om ugen. Af hensyn til økonomi og ikke mindst de ældres ernæring har plejehjem vanskeligere ved at omstille madproduktionen til økologi. Plejehjemmene udgør derfor også ca. 90 mio. kr. af kommunes fødevarerbudget på ca. 200 mio. kr. årligt. Derfor er der f.ex kun blevet spurgt en institution i Økonomiforvaltningen, hvorimod over 600 institutioner i Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen er blevet spurgt om deres fødevarerforbrug.

* Tallene for kantiner og skolekøkkener (hjemkundskab) kan ikke offentliggøres, da under 50 pct. har svaret på undersøgelsen, som ligger til grund for figuren.

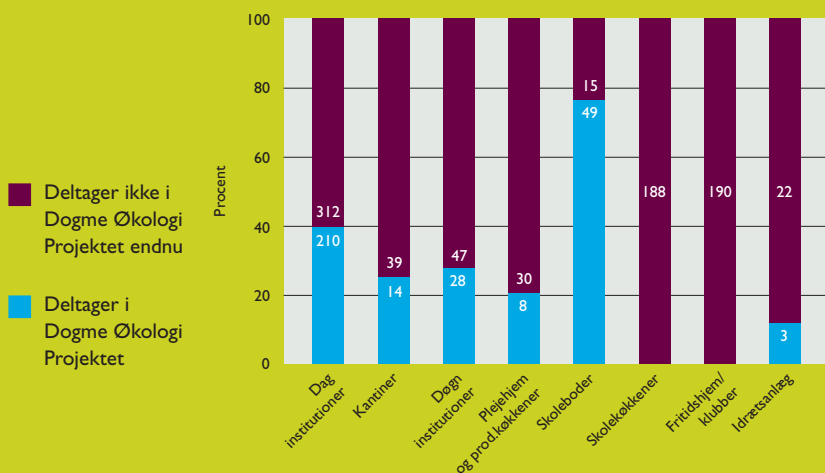
ØKOLOGI PROCENTER FORDELT PÅ FORVALTNINGER 2005

36 pct. økologi i gennemsnit

Den aktuelle økologiprocent i 2005 for hele Københavns Kommune er ca. 36 pct. Tallet er baseret på en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse, som 72 pct. af kommunens institutioner har svaret på. Den reelle økologiprocent antages at være en smule lavere, da institutioner, som anvender økologiske varer, må forventes at have været mest motiveret for at svare på undersøgelsen. Det er meget forskelligt, hvor mange institutioner forvaltningerne har. Tallet for Kultur- og Fritidsforvaltningen kan ikke offentliggøres, da under 50 pct. af forvaltningens institutioner har svaret på undersøgelsen.

DELTAGERE I DOGME ØKOLOGI PROJEKTET 2005 (PCT. AF SAMLET ANTAL KØKKENER)

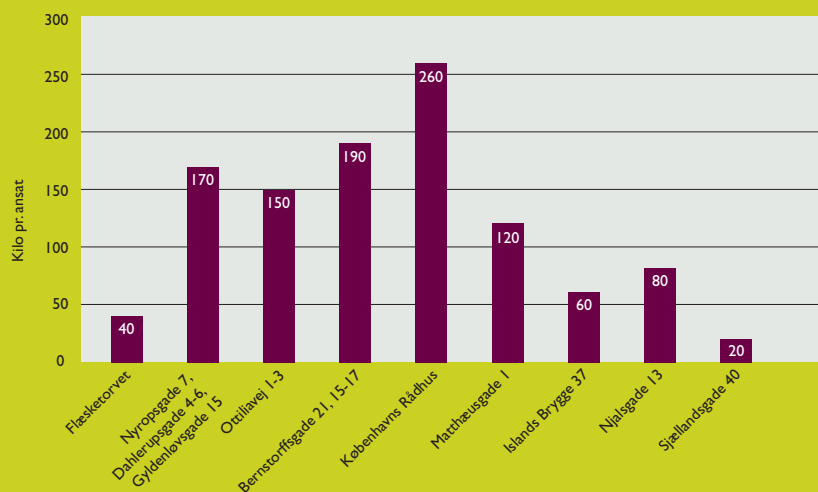

Økologiprojektet breder sig

Den blå del af figuren viser antallet af institutioner, som har deltaget i Dogme Økologi Projektet og derfor har gennemgået et omlægningsforløb med bl.a. kurser og omlægningsrådgivning. Institutionerne har omlagt til økologi inden for eksisterende driftsbudgetter. De lilla tal viser institutioner, som endnu ikke deltager i projektet. Generelt set anvender døgninstitutioner og fritidshjem / klubber, som endnu ikke har deltaget i projektet, allerede mange økologiske fødevarer, hvorimod andre institutionstyper næsten ikke anvender noget. Økologiprocenter for de institutioner der er omlagt kan ses på www.ke.dk/økologi

AFFALD

PAPIR OG PAPERFORBRUG I ADMINISTRATIVE ENHEDER, 2004 (KILO PR. ANSAT)

Mellem 20 og 260 kg papir og pap pr. ansat

Tallene viser, at de administrative enheder i Københavns Kommune i 2004 producerede mellem 20 og 260 kg papir- og papaffald pr. ansat. Dermed svarer mængden af papir- og papaffald pr. ansat til en bunke almindeligt genbrugspapir (A4) på mellem 40 cm og 520 cm.

Da der ofte ligger flere administrative enheder på samme adresse med fælles affaldsopsamling er mængden af papir og pap opgjort pr. adresse.

Forskellene i mængden af papir- og papaffald pr. ansat kan skyldes forskelle i arbejds-gange og opgaver. Det høje papirforbrug på Rådhuset kan f.eks. skyldes, at Rådhuset betjener alle de politiske udvalg, og at størstedelen af forvaltningerne desuden har deres sekretariater placeret på Rådhuset.

For enkelte transportører er der data for 2005. 2004-tal er dog valgt, da det er det seneste år med data for alle de 26 transportører, der er aftale med.

INDKØB

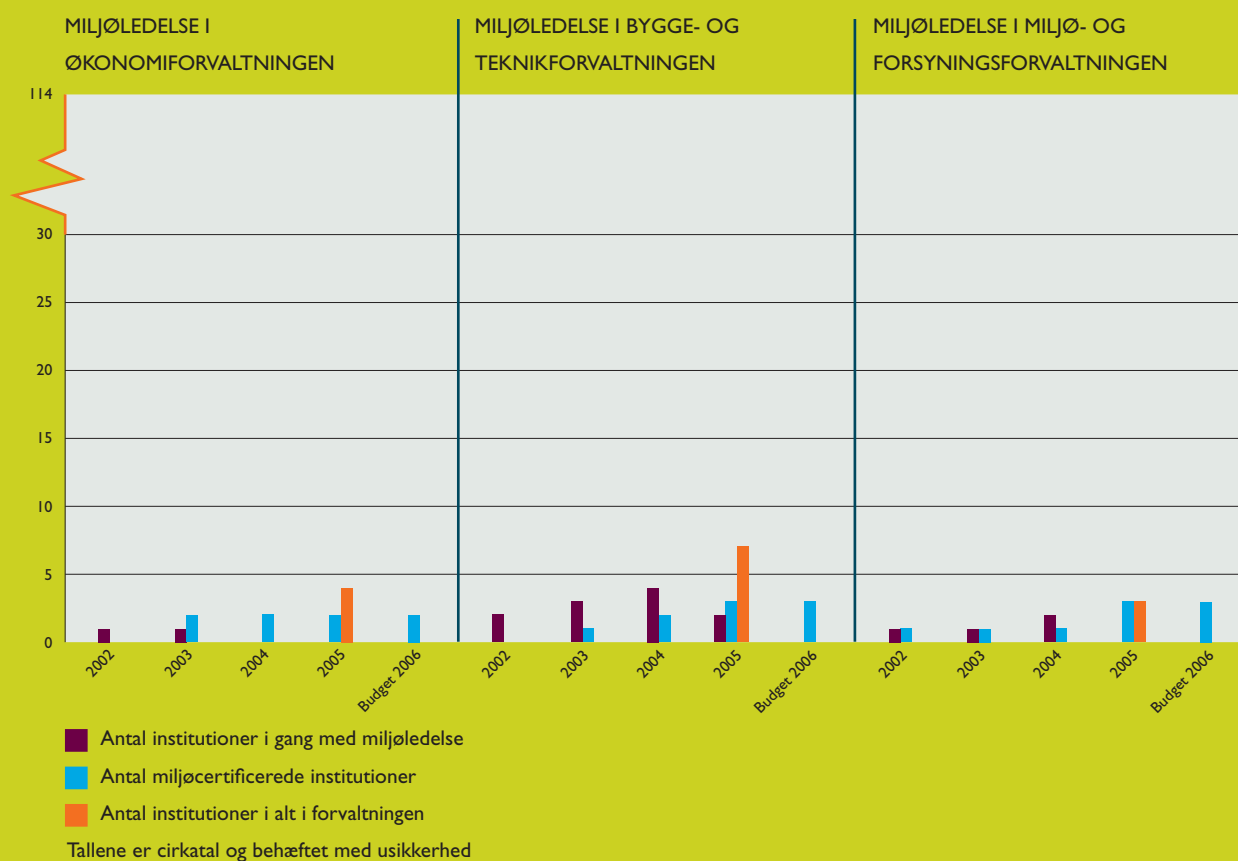
Regnskabet indeholder heller ikke i år oplysninger om institutionernes indkøb af pvc-fri produkter og miljømærkede produkter. Det er ikke muligt at udtrække oplysninger fra kommunens indkøbssystem.

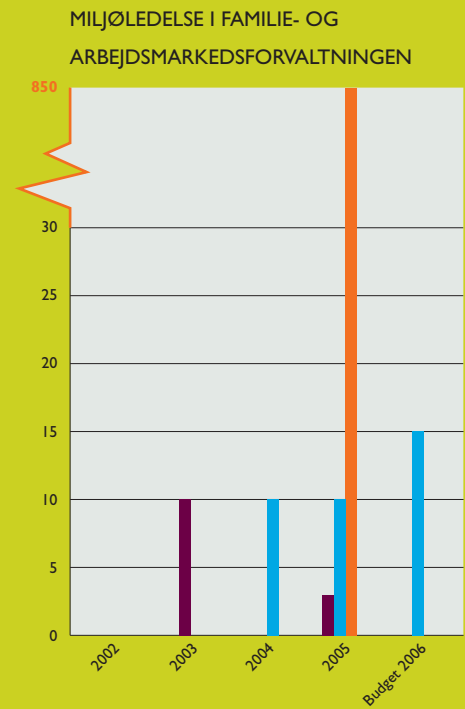
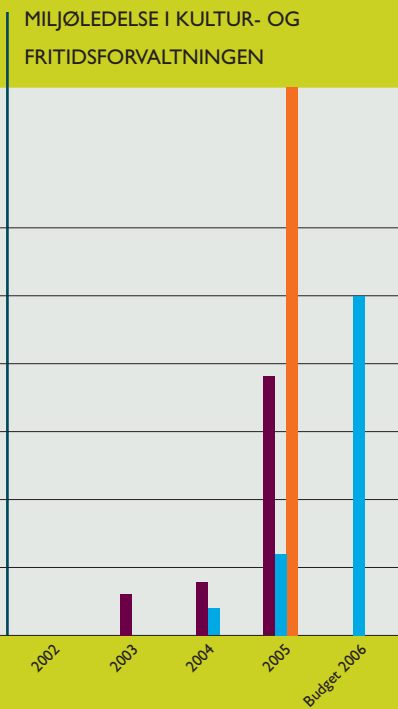
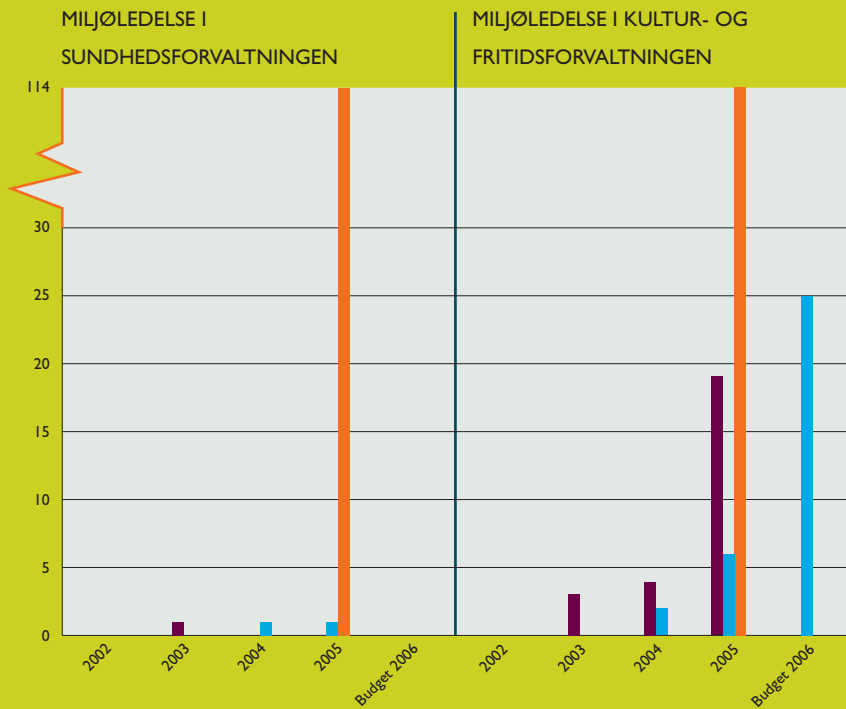
MILJØLEDELSE

I 2005 blev 20 af kommunens institutioner miljøcertificeret: 14 fritidshjem og klubber i Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen, Rengøringservice og Kultur- og Fritidsforvaltningens administrative funktioner (3 adresser), Kommune Teknik København, Københavns Brandvæsen, Københavns Energi og Miljø- og Forsyningsforvaltningens sekretariat.

Kultur- og Fritidsforvaltningen, den nye Børne- og Ungdomsforvaltning og den nye Teknik- og Miljøforvaltning har lavet en plan for indførelse af miljøledelse inden udgangen af 2008. Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen er begge nye forvaltninger – de har endnu ikke lavet en plan for indførelse af miljøledelse i deres institutioner. Begge forvaltninger har derfor en stor udfordring i forhold

til, at ingen af deres ca. 8.000 ansatte er omfattet af et miljøledelsessystem. Socialforvaltningen har i 2006 fået ansat en ressourceperson, og der er taget beslutning om at nedsætte en miljøgruppe, som er ansvarlig for indførelse af miljøledelse i forvaltningen. Sundhedsforvaltningen og Økonomiforvaltningen har heller ingen plan indførelse af miljøledelse. Begge forvaltninger har i forbindelse med status på Agenda 21-planen i slutningen af 2005 givet til kende, at de forventer at indfri målet inden for den fastsatte tidsramme. Særlig Sundhedsforvaltningen har en udfordring, da kun 30 af forvaltningens knap 9.000 ansatte i dag er omfattet af et miljøledelsessystem.

■ Antal institutioner i gang med miljøledelse
 ■ Antal miljøcertificerede institutioner
 ■ Antal institutioner i alt i forvaltningen
 Tallene er cirkatal og behæftet med usikkerhed

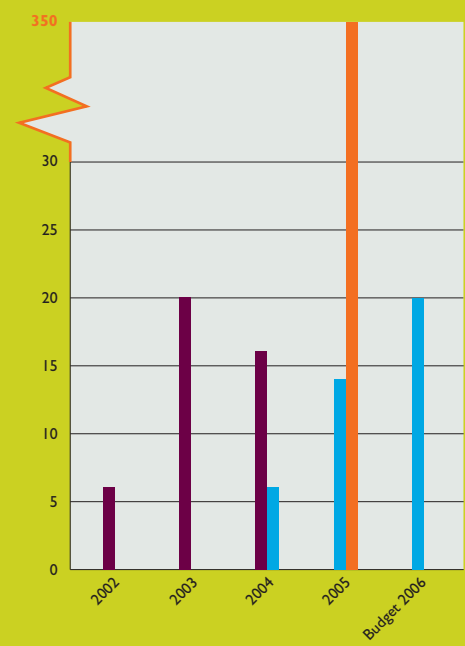
■ Antal institutioner i gang med miljøledelse
 ■ Antal miljøcertificerede institutioner
 ■ Antal institutioner i alt i forvaltningen
 Tallene er cirkatal og behæftet med usikkerhed

ANTAL MEDARBEJDERE DER ER OMFATTET AF MILJØLEDELSE UD AF ANTAL MEDARBEJDERE I ALT FORDELT PÅ FORVALTNINGER

■ Antal medarbejdere omfattet
 ■ Antal medarbejdere i alt

MILJØLEDELSE I UDDANNELSES- OG UNGDOMSFORVALTNINGEN

■ Antal institutioner i gang med miljøledelse
 ■ Antal miljøcertificerede institutioner
 ■ Antal institutioner i alt i forvaltningen
 Tallene er cirkatal og behæftet med usikkerhed

Der er store forskelle mellem forvaltningerne med hensyn til antallet af sager, som er omfattet af positivlisten. MFF og BTF er begge forvaltninger med mange sager, som er omfattet af positivlisten.

MFF er i løbet af 2005 blevet bedre, når det gælder anvendelse af den nye metode på sager, som er omfattet af positivlisten. I starten var problemet hovedsageligt, at sagsbehandlere ikke kendte til og derfor ikke anvendte den nye metode på de sager, som var omfattet af positivlisten. Men løbende drøftelser med de forskellige enheder i forvaltningen betyder, at den nye metode efterhånden indgår som en naturlig del af sagsbehandlingen.

BTF er den forvaltning, som har flest sager på positivlisten. Det drejer sig ofte om store komplicerede sager som lokalplaner og byggesager. Implementeringen af den nye metode i alle enheder i forvaltningen har været kompliceret, men opgørelsen for sidste kvartal viser, at den nye metode begynder at slå igennem i sagsbehandlingen.

KFF, SUF og FAF er alle forvaltninger med få sager, som er omfattet af positivlisten.

UUF er en forvaltning med relativt få sager, som er omfattet af positivlisten.

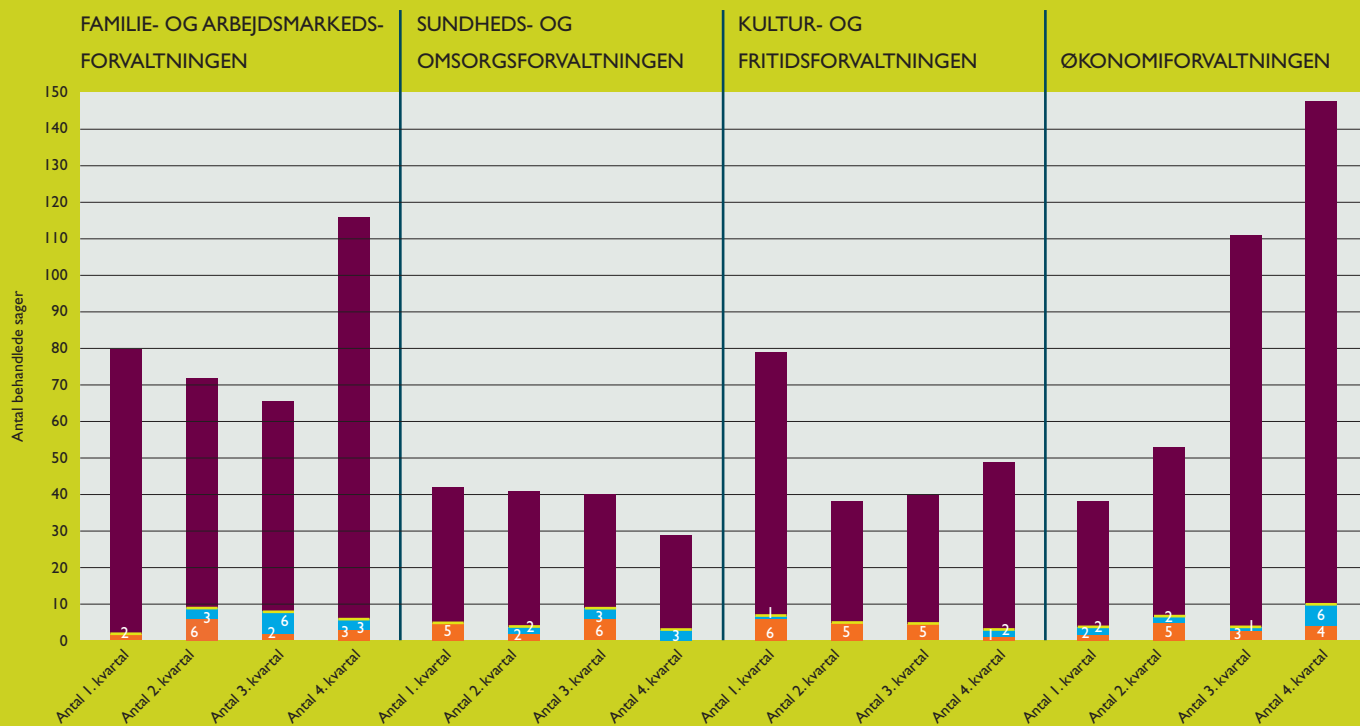
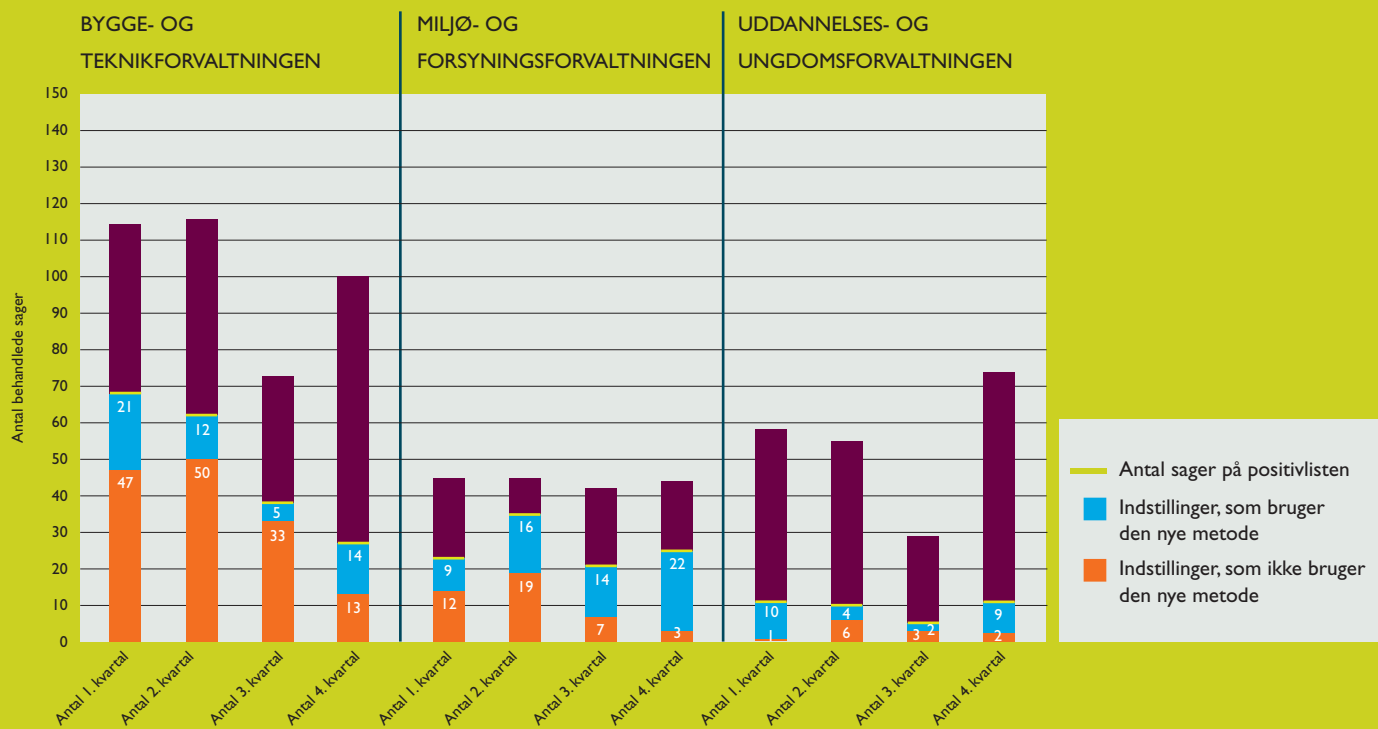
Det drejer sig hovedsageligt om byggesager, og den nye metode har med få undtagelser været anvendt fra starten af 2005.

FAF har få sager, som er omfattet af positivlisten. I starten var der som i de øvrige forvaltninger problemer såsom manglende kendskab til den nye metode. De seneste to kvartaler viser, at forvaltningen er blevet bedre til at anvende den nye metode.

SUF har ganske få sager, som er omfattet af positivlisten. Det drejer sig ofte om byggesager og indstillinger med relation til Københavns Kommunes mål om 75 pct. økologi. Forvaltningen er begyndt at implementere den nye metode i de sager, som forelægges udvalgene.

KFF har ikke mange sager, som er omfattet af positivlisten. Forvaltningen arbejder aktivt med at implementere den nye metode blandt sagsbehandlere.

Økonomiforvaltningen har kun få sager, som er omfattet af positivlisten. Det drejer sig hovedsageligt om sager vedrørende lokalplaner med kommuneplantillæg. Som i alle de øvrige forvaltninger har der været problemer med at implementere den nye metode i de første kvartaler med forbedring i den seneste kvartal opgørelse.

SÅDAN ER DATA OPGJORT

EL, VAND OG VARME

Forbrugsfigurerne i kommunens grønne regnskab er opgjort på baggrund af Det Grønne Register.

Registret indeholder oplysninger om forbrugsstedets navn, ejendomsnummer, adresse, forvaltning, serviceområde, etageareal samt forbrug af el, vand og varme. Derudover findes bl.a. oplysninger om, hvorvidt forbrugsstedet er tilknyttet en energiledelses- og/eller miljøledelsesordning.

Geografisk omfatter registret alene bygninger og forbrugssteder i Københavns Kommune. Ud af Københavns bygningsmasse på 45 mio. etagemeter råder kommunen over ca. 2,3 mio. etagemeter.

AREALOPLYSNINGERNE

Ejendoms- og arealoplysningerne bygger på data fra Bygnings- og Boligregistret (BBR). Etagearealet for de enkelte forbrugssteder bygger både på indberetninger fra Kultur- og Fritidsforvaltningens Ejendomsservice og på oplysninger fra de enkelte forvaltninger og forbrugssteder.

EL-, VARME- OG VANDFORBRUGET

Forbrugsoplysningerne stammer hovedsageligt fra Københavns Energi (KE) og er omregnet, så forbrugsperioden er 365 dage for alle forbrugsenheder. Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen leverer selv forbrugstal for skoler i det omfang, det er muligt.

BEREGNEDE FORBRUG

De fleste forbrugssteder har egen elmåler. På varme og vandforbruget er der for det meste flere forbrugssteder om én måler. Typisk er der kun én vand- og varmemåler pr. ejendom. Vand- og varmemåleren er fordelt ud fra det etageareal, som forbrugsstedet råder over ud af det samlede etageareal i ejendommen.

GRADDAGEKORRIGERET VARMEFORBRUG

Varmeforbruget er graddagekorrigeret, så forbruget kan sammenlignes fra år til år. Registret anvender de samme graddage, som dem der benyttes i Energi- og Ledelses Ordningen (ELO). Graddagetallet i 2003 var på 3.021, i 2004 på 2.466 og i 2005 på 2.581.

FORBRUG OPGJORT PR. M²

Figurerne, der viser forvaltningernes forbrug af el, vand og varme, er opgjort pr. m². For nogle forvaltninger kan forbruget pr. m² synes højt. Det gælder f.eks. Bygge- og Teknikforvaltningen og Miljø- og Forsyningsforvaltningen. Disse forvaltninger har forbrugsenheder som tekniske anlæg og toiletter, der ikke er særlig store, men som kan have et højt energiforbrug.

USIKKERHEDER

Registret samordner oplysninger om forbrugsenheder, arbejdssteder og bygningsoplysninger. Derfor er registret fortsat baseret på en række usikkerheder, bl.a.:

- Der er ikke selvstændige forbrugsmålere på alle kommunens forbrugssteder. Problemet er størst på vand- og varmeområdet.
- Oplysningerne om bl.a. etageareal ajourføres ikke automatisk. Forkerte og / eller manglende arealoplysninger er særligt et problem de steder, hvor forbruget fordeles ud fra antallet af etagemeter.
- Ikke alle institutioner aflæser målerne løbende. Noget forbrug er derfor skønnet, og der er lavet omregninger til helårsforbrug.
- KE kan ikke skaffe sandsynlige forbrugsoplysninger for de enheder, der har mangelfulde oplysninger om installationsnr., målernr. mv.

DÆKNINGSGRADER

Tal for kommunens forbrug af el, vand og varme er ikke 100 pct. dækkende, pga. manglende data og usikkerheder i datakvaliteten. Der medregnes kun tal for forbrugsenheder, der har haft et registreret forbrug i alle de tre sidste år, og hvor der er en sandsynlig sammenhæng mellem forbrug og etageareal. Det er gjort for at sikre kvaliteten af tallene og for at gøre det lettere at sammenligne forbrugsstederne år for år.

Dækningsgraden for de enkelte serviceområder varierer fra 48 til 100 pct. Den gennemsnitlige dækningsgrad i forhold til kommunens samlede etageareal på ca. 2,3 mio. m² er 79 pct. for el, 76 pct. for vand og 73 pct. for varme.

Bemærk, at det grønne register medtager alle forbrugsstedernes registrerede forbrug, uanset om der år for år er en sandsynlig sammenhæng mellem forbrug, areal og udviklingen.

OPREGNET SKØNNET FORBRUG

Som nævnt er dækningsgraden for forbrug af el, vand og varme ikke 100 pct. Derfor er de kvalitetssikrede forbrugsdata for hvert serviceområde opregnet til et skønnet forbrug for alle pågældende forbrugssteder og deres etageareal. Dette er gjort ved at benytte 2003-tallenes samlede areal som basis for udregningen af dækningsgraden. På den måde bliver det muligt at sammenligne forbruget år for år uden påvirkning fra ændringer i kommunens bygnings- og arealsammensætning.

Nøgletallene først i regnskabet viser således det skønnede, samlede forbrug af el, vand og varme, når de kvalitetssikrede forbrug for hvert serviceområde opregnes til en dækningsgrad på 100 pct.

UDSVING I TOTALE FORBRUG

Trods den nye beregningsmetode er det ikke muligt helt at nå de samme tal for kommunens samlede forbrug, som angivet i tidligere regnskaber. Det skyldes for det første, at stamdata kan være blevet rettet eller opdateret, eller at forbruget efterfølgende er blevet reguleret. For det andet foretager vi hvert år en kvalitets sikring. Det indebærer, at forbruget for hver forbrugsenhed skal vise en realistisk udvikling de seneste tre år. Konsekvensen er, at en forbrugsenhed godt kan være med det ene regnskabsår, men ikke i det andet.¹

Forbrugsenheder med et stort forbrug har betydning for opregningen til 100 pct. dækningsgrad for serviceområderne. En svømmehal har f.eks. et langt højere vandforbrug pr. m² end en gymnastiksal og vægter på den måde tungere.

Udsving i det totale forbrug afhænger endvidere af, hvor mange forbrugsenheder der er med fra den ene opgørelsesperiode til den næste. Vægten mellem store og små forbrugere kan derfor være forskellig år for år.

ØKOLOGI, MILJØLEDELSE, AFFALD OG MILJØVURDERING AF INDSTILLINGER

Opgørelsen af økologiprocenter bygger på skøn. Med udgangspunkt i kendt viden om, hvor meget mennesker spiser i livets forskellige aldre fordelt på måltider, er der konstrueret fem forskellige standarddagskoster. Med indtastningen opsummeres antallet af de konstruerede dagskoster til kg af mad i 16 forskellige fødevarergrupper: f.eks. brød, mælk og ost. Ved næste og sidste skridt i indtastningen skal den køkkenansvarlige indtaste sine skønnede økologiprocenter for hver af de 16 fødevarergrupper. En

simpel regnefunktion opgør herefter mængden af konventionel og økologisk mad. Afslutningsvis oplyses den samlede økologiprocent for det indtastede køkken. Se evt. www.kk.dk/oekologi

Tallene for miljøledelse er fra forvaltningernes egne opgørelser og fra "Københavns Agenda 21 2004-2007 – status for mål og aktiviteter". Tallene for affald bygger på oplysninger fra transportører om bortkørte mængder papir- og papaffald i 2004. For at det bliver muligt at sammenligne mængderne af papir og papaffald er der indsamlet oplysninger om antallet af ansatte på hver adresse, så det er muligt at opgøre papir og papaffald pr. ansat. Miljøvurdering af indstillinger er opgjort af Miljøkontrollen ud fra dagsorden-systemet og forvaltningernes positivlister.

¹ Som et eksempel kan nævnes en svømmehal, der på vandområdet havde en forbrugsudvikling fra 774 i 2002, 33.345 i 2003, 33.988 i 2004 til 34.832 i 2005. Udviklingen er således urealistisk for treårsperioden 2002-2004, men realistisk for treårsperioden 2003-2005. Forbrugsenheden var derfor udelukket i regnskabet sidste år, der dækkede perioden 2002-2004. Til gengæld er den kommet med i regnskabet for i år, der dækker perioden 2003-2005.

KØBENHAVNS KOMMUNE

Udgiver: Økonomiforvaltningen | Redaktion: Økonomiforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen Københavns Kommune | Design og layout: Operate A/S
Fotos: Birgitte Røddik | Oplag: 2.000 | Tryk: Holbæk Express | Tryksagen er svanemærket og trykt på CyclusPrint | ISSN-nr.: 1603-2284